

ושכנתי בתוכם

מעלת ההתבוננות - השראת השכינה היא מימד חדש ביצי"מ

שכל טוב נקנה על ידי חכמה בינה ודעת. חכמה, היא מה שלומדים מאחרים. בינה, הוא מה שמתבונן מעצמו. בדעת, ישנן שתי קצוות. הראשון הוא תוצאת החכמה והבינה. כשרואה בעיניו או שומע באזניו מאחרים, או כשמתחדש דבר מעצמו, הריהו קונה דעת וידיעה. אבל ידיעה זו רפויה היא אצלו, כיון שאינה חושית. רק לאחר התבוננות עמוקה ומסודרת, ואחרי זמן רב, מתישבת הידיעה בלבו וקונה לה שביטה ונהיית ידיעה חושית ומושרשת. זהו כבר קצה הידיעה. ויש ללמוד מהתורה עד היכן מגיע כח ההתבוננות בעשיית המשכן כדי להשרות שכינה בישראל. נאמר "ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים, וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם" (שמות כט מה מו). הגע עצמך: המוני בית ישראל שעבדו בפרך עבודת עבד בחומר ובלבנים, ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים, ושלח להם את משה בחירו לפדותם, "ויאמן העם כי פקד ה' את עמו". ואחר כך הכה לעיניהם את מצרים כעשר מכות עד שגם המצרים הודו שאצבע אלקים היא, ונכבד בפרעה וככל חילו בים סוף, "וידעו מצרים כי אני ה'". ומכל שכן ישראל מאמינים בני מאמינים הנשואים על כנפי נשרים, שהורו באצבע ואמרו: "זה א-לי". ועדיין היתה חסרה להם ידיעה, שה' הוציאם מארץ מצרים! שהרי כשהשי"ת הגיז להם שלו נאמר במפורש: "ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים" (שמות טז). ונראה, שאף ידיעה חדשה זו לא השתרשה דיה, שכן כמעמד הר סיני נגלה ה' בענן כבודו ויצא קול ה' בכח קול ה' בהדר, ושמעו כולם מפי הגבורה "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים!" אין ידיעה נעלה מזו, שאין אחריה פקפוק. שהרי בטרם גאולה נאמר למשה רבינו "וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה". היינו, שכולם יגיעו למעמד נבואה וישמעו באזניהם מפי הגבורה, בנבואה חושית כל כך, שבקשו "אל ידבר עמנו אלקים פן נמות". והנה, לאחר מעמד הר סיני הצטוו לעשות את המשכן, ומדוע - "וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים!" ועד כה, כלום לא ידעו זאת? שמא תאמר, שיש כאן הבנה אחרת:

(* תשי"א

"אשר הוצאתי אותם - לשכני בתוכם", היינו ידיעה שהשראת השכינה היא תכלית יציאת מצרים, הרי אף זאת ידעו מכבר. שהרי בד' לשונות של גאולה נאמר: "והוצאתי אתכם... והצלתיו... וגאלתי... ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים". הרי, שאף זאת ידעו!

אלא ודאי מוכח מכאן, שאין גבול וקץ לביסוס הידיעה וככל שהיא יותר חושית הריהי מושרשת יותר. ידיעה אחת היא, שהקב"ה הוציאנו ממצרים להיות לנו לאלקים, וידיעה אחרת כאשר אנו רואים את השראת השכינה בתוכנו בגילוי ובפרסום ובכבוד שאין כמותו בעולם. בעשרה נסים תדיריים, בעמוד אש וענן ובערפלי טוהר, בקול מדבר מבין הכרובים ובקרבות העולים לריח ניחוח.

ואף כהיום הזה, בגלות המרה שאנו מצויים בהסתר פנים זה אלפיים שנה, עלינו לדעת שכל מקום שגלו שכינה עמהם, שכינתא היכא שריא בכי כנישתא דשף מדוכתא ויתבא בנהודעא (מגילה כט) בגלות אדום היתה השכינה שרויה בישיבות בכל, וכשחרבו מרכזי התורה שם נבנו בצרפת ובספרד וגלתה שכינה עמהם לד' אמות של הלכה שיש להקב"ה בעולמו, וכיום שאנו בגלות בארצנו הקדושה ת"ו השכינה שרויה בישיבה. אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה מכל משכנות יעקב ועשרה שעוסקים בתורה שכינה עמהם - אבל מפרשתנו נמצאנו למדים, שככל שנעמיק להתבונן בזה בראיה חושית כך תקנה הידיעה בנפשנו, ואין ערך והשוואה בין ידיעה מושכלת להרגשה מוחשית. על כן עלינו להתנהג בישיבה בכבוד ובמורא גדול כמו בבית המקדש ולהשריש ידיעה זו בלבנו - ואשרי המשכיל ומבין ומרגיש זאת!

חטא העגל

מה בקשו ישראל בעגל, וכיצד ניתעו לחטוא

בבואנו להתבונן בפרשה זו, יש להבחין בין שני נושאים, בין מהות החטא לבין התהוותו והתאפשרותו. במהות החטא, כבר הסביר הכוזרי שחטא זה הגדילוהו למעלתם, והרמב"ן האריך להבהיר שלא היה כאן חטא עבודה זרה כפשוטו, שהרי משה רבינו אומר "תומיך ואוריך לאיש חסידיך" - כלומר, שאין